

La proa

(ALDC, VIII, 1716. La proa)

Proa (s. XIII), “part davantera del buc d’una nau” (DIEC), deriva d’una antiga forma romànica *PRŌDA (cf. it. dial., gen. *proda*), que és una dissimilació del llat. PRŌRA, pres del gr.; la -D- de *PRŌDA ha caigut com en LAMPRĒDA > dial. *llamprea*, ALAUDA > dial. *alao* (cf. Coromines, 1971: 255). Var.: *pr[ɔ]a* 44, 52, 147, per una certa tendència a obrir la *o*- inicial tònica en [ɔ] (com *h[ɔ]ra*, [ɔ]lla, etc.; Coromines, 1971: 189-195); *proua* 84, 157, 165, per inserció de l’antihàtica [w] (com *coa* > dial. *coua*) o de [v] o [β] en *pro[v]a* 72, 77, 81, 82, 155, 180, 184/*pro[β]a* (var. *pro[β]a de davant* 164) (com dial. *cova* ‘coa’, *ravó* ‘raó’, etc.). Quant a *prua*, aquest lexema pot tenir orígens diversos segons la seva àrea geogràfica: el ross. *prua* 5 és resultat del tancament sistemàtic de [o] tònica en [u] (com *musca* ‘mosca’, *agust* ‘agost’,

etc.), tot i que hi ha pogut influir el fr. *proue* (pron. [pru]); l’alg. *prua* 85, doc. al s. XVII, deu ser un manlleu a l’it.; *prua* 69 (Cambrils) presenta un tancament de la vocal tònica quan aquesta forma hiat amb la vocal següent (veg. semblantment *cua* < *coa*, *gúa* ‘mesura nàutica’ < *goa*).

Frontal 122, der. de *front* (< FRŌNTEM) ‘el davant d’una cosa’, amb el suf. -al (< -ALE) que li confereix la idea de ‘cosa que està a la part davantera de l’embarcació’.

Classes de proa: *de violí* 68; parts: *roda* 147, 155, 184, la part superior, *gaó* 147, 155, la part inferior, *maskaró de proa* 79; altres: *abor* 44, *estribor* 44, *alborar* 154, “al centro de la barca”, *estrix* 154, “a prova”.

Proa és l’únic mot normatiu des del DOrt, 1917.

